

ráját is, akinek *Notesze* valami véletlen folytán szintén az ő kezébe került... Parti Nagy jó érzékkel válogatja ki azokat a szerzőket, akik nemcsak műveik révén, de az irodalmi szóbeszéd tárgyaként is szélesebb körben ismertek. Irodalmi pletykára alapul a *Petőfi Barguzinban* című vers is, melyből – naná! – megtudjuk, hogyan elégedt Oroszországban a magyar poéta. „Bár Barguzinban nem tivornócska kocsmá és művház, / nagy indulatja kis mellkasában hamar felszökráz. / Sejhaj, a pumpow hamar felszökik nála, és akkor jajjaj, / szalad előle muzsik és múzsa lobogó hajjal, / zörög markában, attakírozván, vodkás flakonja, / három nap s éjjel familijának nincs nyugalomja.” Némi kultúrkinccs akkor sem árt, amikor Parti Nagy egy-egy ismert szerző, mondjuk Berzsenyi, Vörösmarty, Ady, József Attila verseire épít. Az *Őszológiai gyakorlatok* egyik darabja Ady *Héjánász az avaron* című versét idézi: „útra kelünk megyünk a gőzbe / izzadva sírva kergetőzve / csak ami jár csak ami jár / beutalatlan fakultatíve”. Ugyanennek a ciklusnak másik darabja még rafináltabb, két ismert versből áll össze egy eredeti harmadikká: „hervad már ügetünk / eltévedt lovasok / szobrok a dermedt / kórházkertben / fekete fóliában / álló halottak / mindhiában”.

Az utóbbi versek már a könyv szívbemarkoló potenciáját erősítik. Az *Őszológiai gyakorlatok* kórházi

verseket tartalmaz. A versek alánya, Dumpf Endre kórházi ágyában írja szövegeit, melyek a büfésnőre való vágyakozástól a magányos chipsevésen keresztül az élettől való elégikus búcsúzásra futnak ki: „torokszorító kissé nyelni tán / de nem sírok az eszkimók után / a nyelv alatti kásás hómezőkön”. Az *Őszológiai gyakorlatok* a *Grafitmesz* „metafikciójaként” is értelmezhető, ily módon a könyv képzeletbeli szerzője Dumpf Endre, aki utánunk nem szándékozik ugyan sírni, viszont utána biztosan számos eszkimó sírna, főleg most, hogy megjelent ez a jó könyv.

MANDA BORBÁLA

(*Magvető Kiadó, Budapest, 2003,*
220 oldal, 1890 Ft)

LÁSZLÓ ZSOLT:

Pernye és pecsét

Hiszen jól van: legyen igaza László Zsoltnak, végtére is nem ő az egyetlen, aki kevés eszközzel kíván sokra menni a költészetben. Ráadásul retrolírájához illő ars poeticáért sem kell túl mélyen néznie az időbe. Lendületes és kissé szertelen temperamentumától ugyanis egyáltalán nem áll távol az a hitvallás, amit anno a *beat* egyik vagány lázadója huszonöt évesen elkiáltott, ifjúsága nyamvadt hadovájának titulálva Shelley, Rim-

baud és Chatterton iránti rajongását. Igen, Gregory Corso gyűlölte a vén poétákat. „Éjjel otthonuk meghitt melegében / mentegetődző nyelvüket kitépném” – írta. Hanem a dacos krédó mindazonáltal a hűség hiszekegyeként zárul: „s ellopnám verseiket”.

László Zsolt is valahogy így, vonzás és taszítás közt, a költőiség rekvizitumait (s velük együtt tulajdonképpen a műhelybeli aprómunkát) lesajnálva, mégis igénybe véve költ. Makacs, akaratos, erős akar lenni; abban csakugyan igaza van, hogy az ilyen dörömbölő egyéniséget fölsallangozni együgyű fogás volna. Ám a ruhátlan gondolat, mint a ruhátlan ember: ha nem új, nem vonzó, nem izgalmas, nem szokatlan, pusztán a ruhátlansága által aligha kelt figyelmet. László abban téved, hogy az odamondás lázában nemegyszer a banálist, a megszokottat fújja föl azzal, hogy nyersen, csupaszon, megmunkálatlanul dobja be a versbe. De akármilyen szélesek is a gesztusai, olyan szélesek sohasem lehetnek, hogy eltakarják a mesterséget. „Nélküled légyipiszok sem lehetnék / csak együtt lehetünk / egymásnak oltalmazó tartalom”, „Sietünk megérkezni oda / ahol már nem csipnek égő foltokat / bőrünkbe a szelek”, „Már hiába veri arcodba csontos ökleit / a zsenge évad”. Hogy a *Pernye és pecsét* az efféle kitalálások és fráziskodások tára is, az persze csak részben magyarázható a szerző nyersségével. Ezek, s mel-

lettük jó néhány hasonló passzus, nemcsak azt a gyanút keltik, hogy a szépen hangzó költőiséget tagadva László gyakran maga is kádenciákba téved, hanem a tetejében mintha még az írás egy mózesi komolyságú alaptörvényét is figyelmen kívül hagyná. Magyarán: ő az a költő, aki a teremtés szüneteit is írással tölti.

Két szünet között azonban fényes dolgokra képes. „Tenyerem öble már régen elnyelte / a javasasszony jóslatait” – írja az *Árgus tűnődésében*. A *Peremvidéki csibész* pedig belépő abba az inferior világba, amelynek szűkös életéből kevesen hoznak föl manapság annyi súlyos és intenzív versanyagot, mint László Zsolt. „Megjuhászodott bennem a peremvidéki csibész / Saját földjén fulladozó jobbágy / és önmagam mostohája vagyok”. Ott lent járni, ahol a *Pernye és pecsét* szerzője jár: kínos, keserves az embernek, de küldetés a poéta számára. S amint e kálváriás élményeit engedi beérni, kész és hibátlan médiumként ironizál, rendül meg, vall szerelmet, vagy „nem ember szívébe való / nagy kínok késeivel” játszik. Ha lelkéből legközelebb csak ez a teremtő rész száll versbe, s közben a fogalmazás masinériájára is ügyelni fog, a *Pernye és pecsét* számon tartott kötet lesz – mint az okulás könyve.

KELEMEN LAJOS

(*Árgus Kiadó, Székesfehérvár, 2003,*
108 oldal, 1000 Ft)